

АХОЛИНИ ҚАШШОҚЛИКДАН ЧИҚАРИШДА “ТЕМИР ДАFTAR”NING АҲАМИЯТINI ОШИРИШ YO‘LLARI

Fayziyeva Xulkar Jo‘rayevna

(O‘zbekiston Respublikasi Bank-moliya
akademiyasi magistranti,
elektron pochta manzili:
hulkarfayziyeva35@gmail.com)

Annotatsiya: Bugungi kunda davlatimiz rahbarlari tomonidan aholining ijtimoiy-iqtisodiy qatlamini o‘rganish, turmush tarzini yaxshilashga qaratilgan ko‘plab ishlar amalga oshirilmoqda. Ular orasida bugungi kunda mahallalarda tashkil etilgan “Ayollar daftarchasi”, “Temir daftar”ni tashkil etish, ehtiyojmand oilalar ro‘yxatga olinib, ularga moddiy yordam ko‘rsatilmoqd, ularning mehnat qilishi, bandligi, tadbirkorlik faoliyati uchun qulay shart-sharoit yaratilgani buning ijobiy belgisidir.

Ushbu maqola maqolalar sharhi, adabiyot tahlili va uslubi, muhokamasi, natijalari va xulosalaridan iborat.

Kalit so'zlar: "Terr registr" atamasi, "Terr registr"ni boshqarish tartibi, "saxovat.argos.uz" elektron dasturi, "Terr registr"ga kerakli narsalarni kiritish va olib tashlash tartibi.

Abstract: Today, the heads of state are carrying out a lot of work aimed at studying the socio-economic status of the population, improving their lifestyle. Among them, the establishment of the “ Women's book “ and “ Iron book “ in the mahalla today, the registration of needy families, providing them with material assistance, creating favorable conditions for their work, employment and entrepreneurial activity is a positive sign of this.

This article is a review of the articles, literature analysis and methodology, discussion, results and conclusions.

Keywords: The term "Terr register", the procedure for managing the "Terr register", the electronic program "saxovat.argos.uz", the procedure for entering and removing the necessary items from the "Terr register".

KIRISH:

Ma'lumki, davlatimiz rahbari Sh. Mirziyoyev 2020-yil 26-fevral kuni videoselektor saylovi o'tkazdi va aholining qashshoqlik darajasini pasaytirish va ularni doimiy qo'llab-quvvatlash maqsadida viloyat va tumanlar hokimlariga "Temir reyestr" yuritish bo'yicha topshiriq berdi. Bu turlicha talqin qilinib, fuqarolar o'rtasida tushunmovchiliklarga sabab bo'lmoqda. Ammo shuni ta'kidlash joizki, bugungi kunda "temir kitob" xalqimizning najot kitobiga aylangan.

ADABIYOTLARNI TAHLILI VA USLUBI:

O'zim uchun "temir daftar"mi?

Oilalarni qashshoqlikdan chiqarishga qaratilgan "saxovat.argos.uz" elektron dasturi "temir daftar" deb nomlanadi. Sektor rahbarlari (tuman hokimi, tuman prokurori, tuman IIB boshlig'i va tuman IIB boshlig'i) tomonidan alohida nazoratga olingan ijtimoiy muammoli, turmush sharoiti og'ir oilalar mazkur dasturga kiritilgan.

Pandemiya sharoitida ijtimoiy-maishiy sharoiti og'irlashgan oilalar bandligini ta'minlash, asosan, daromadlarni qo'llab-quvvatlashning "vaqtinchalik tartibi", "temir reyestr"ga kiritilgan muhtojlarning bandligini ta'minlash, daromadlarni oshirish chora-tadbirlari hisobga olinadi.

MUHOKAMA:

Qanday yordam shakllari taqdim etiladi?

- moddiy yordam;
- bandlikni ta'minlash;
- tadbirkorlik.

Ro'yxatga muhtoj oilalarning qaysi toifalari kiritilgan?

- nogiron va surunkali kasalliklarga chalingan oila a'zolari;
- yolg'iz keksalar, bevalar va parvarishga muhtojlar;

- 5 dan ortiq bolali oilalar;
- karantin tadbirlari natijasida tirikchilikdan mahrum bo'lganlar;
- chinakam muhtojlar, muhtojlar va moddiy yordamga muhtojlar.

“Temir kitob” qanday shakllangan?

• Ro'yxatni tayyorlashda sektor mudiri, xalq deputatlari tuman Kengashi vakili, mahalla oqsoqoli yig'ilib, oilalarning moddiy-maishiy sharoitini o'rganadi. Umumiy xulosa asosida tuzilgan yangilangan ro'yxat xalq deputatlari tuman Kengashi muhokamasiga kiritiladi. Kengash qaroridan o'tgan oilalar haqidagi barcha ma'lumotlar elektron raqamli imzo orqali sektor kotibi tomonidan “sakhovat.argos.uz” elektron ma'lumotlar bazasiga kiritiladi.

• Agar fuqaro yuqorida sanab o'tilgan mezonlarga javob bersa-yu, lekin “temir daftar”ga kiritilmagan bo'lsa, o'zi istiqomat qilayotgan mahalla fuqarolar yig'iniga yoki sektor mudiriga murojaat qilish zarur. Fuqaroning ahvoli o'rganilib, uni ro'yxatga olish kitobiga kiritish bo'yicha zarur choralar ko'riladi.

Ro'yxatdan o'tish tartibida beriladimi?

• “Temir daftar”ni boshqarishning belgilangan tartibiga ko'ra, fuqaroning ro'yxatda bo'lishi mumkin bo'lgan muddatning aniq chegarasi belgilanmagan. Yordamga muhtoj fuqarolar aniqlanib, “temir daftar”ga kiritilgach, ular bilan yakka tartibda ishlash yo'lga qo'yiladi. Mehnatga layoqatli fuqarolar turar joy va ish bilan ta'minlanadi yoki o'z-o'zini ish bilan ta'minlash nogironlarning daromadini oshiradi. Shundan so'ng, fuqarolar ishchi guruhining taqdimnomasi asosida fuqarolarni ro'yxatga olish xalq deputatlari tuman (shahar) Kengashi qarori asosida hal etiladi.

• “Temirdaftar”ga ulangan oilaning kamida bir a'zosi joriy yilda ish bilan ta'minlanadi, aholining kam ta'minlangan qatlamini qashshoqlikdan chiqarish choralari ko'riladi.

• Oila “temir registr”dan chiqqanidan keyin bir necha yil mahalliy hokimiyat nazoratida qoladi. Maqsad ro'yxatga olingan oilalarning yana qashshoqlikka tushib qolishining oldini olishdir.

• “Temirdaftar” tarkibidan chiqarilgan va ularning o‘rniga yangi oilalar to‘g‘risidagi ma‘lumotlar har kuni yangilanib boriladi.

NATIJA:

Oila o‘zining doimiy daromadiga ega bo‘lgan taqdirda ham uni “Temir daftar”dan chiqarish oson bo‘lmaydi. Buning uchun fuqaro avvalo mahallaga murojaat qilib, ro‘yxatdan chiqarish bo‘yicha ariza topshirishi lozim. So‘ngra murojaat tuman hokimligi tomonidan ko‘rib chiqiladi. Ammo hokimlik rozi bo‘lgan taqdirda ham «Temir daftar»dan chiqarish bo‘yicha so‘nggi qaror tuman xalq deputatlari kengashi tomonidan qabul qilinadi. Kengash rad etsa, oila daftarda qolaveradi.

XULOSA:

Bir so‘z bilan aytganda, davlatimiz tomonidan ijtimoiy himoya, yordamga muhtoj insonlarga ko‘rsatilayotgan e‘tibor va g‘amxo‘rlikdan barcha tuman va shaharlarda yashayotgan ana shu qavatdagi insonlar birdek xursand bo‘lyapti. Bu esa aholining ijtimoiy qatlamini yaxshilashga, shuningdek, davlatimizni kambag‘allikdan chiqarishga, o‘z-o‘zini band qilish hamda tadbirkorlik bilan shug‘ullanishlari uchun qulay imkoniyatlar yaratishga ko‘mak beradi desak, yanglishmagan bo‘lamiz.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 23.09.2024 yildagi PQ-330-sonli qarori
2. Qonunchilik ma‘lumotlari milliy bazasi, 19.06.2024/3130426-son
3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, 250-son, 28.04.2021y
4. Alimardonov E. va boshqalar. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida moliya bozori barqarorligini ta‘minlash: nazariy-kontseptual va amaliy jihatlar

Vebsayt:

1. <https://xabar.uz/xhwa>
2. lex.uz 313-son 31.05.2024
3. bilimlar.uz